

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Duplex in Deo compositio per rationem discutitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUINTA.

Duplex in Deo compositio per rationem discutitur.

I. *Sola compositio realis Dei simplicitati repugnat.*

COMPOSITIONEM omnem realem diximus à Deo removendam, tanquam illius Simplicitati repugnantem: Compositionem nihilominus per intellectum nequaquam eum dedecere ostendimus, nec ulli in re illius perfectioni derogare. Quod licet ita sit, de quibusdam tamen in particulari compositionibus per rationem, non levis est inter Auctores controversia, sintne in Deo admitenda. De duabus autem præcipue est difficultas: primò, de compositione ex Essentiâ & Existentiâ: secundò, ex Genere & Differentia, num scilicet per intellectum in Deo statui possint.

II. *Existentia Dei identificatur realiter cum illius Essentia.*

Quoad primum itaque, Existentiam Dei realiter cum illius Essentia identificari, certius est, quam ut de eo dubitare quisquam possit: in qua proinde veritate Theologi omnes conspirant cum S. Thomâ 1. p. q. 3. a. 4. & 1. contra Gentes, c. 22. Quare Suarez hic, l. 1. c. 2. & 3. p. tom. 1. d. 11. f. 1. hoc omnino certum esse, merito affirmat, & oppositum plusquam temerarium. Et Valentia hic, punct. 4. hoc ipsum & fide certum, & naturali lumine evidens esse pronunciat. Inò ipsa Sacra Scriptura id aperte indicat Exodi 3. vers. 14. verbis illis à Deo ad Moysen prolatis, *Ego sum qui sum*. Et mox tanquam nomen Dei proprium vocatur, *Qui est*: resque clarior est, quam ut probatione indigeat.

III. *Verum ratione præscindi Essentia in Deo potest ab Existentiâ.*

Utrum verò Existentiâ ita cum Essentia in Deo identificentur, ut ne ratione quidem seungi possint, & una sine aliâ concipi, non est omnibus perinde certum. Id fieri posse negat Henricus in Sum. art. 21. q. 4. & a. 26. q. 1. Aureolus in 1. d. 8. q. 1. a. 4. Suarez hic, d. 1. c. 2. Fafolus hic, q. 3. a. 4. dub. 2. Tannerus 1. p. disp. 2. quæst. 1. d. 3. num. 10. & alii, qui ita Existentiâ actualem de formali ratione Dei esse autumant, ut Dei Essentia sine illâ representari omnino nequeat. Contrarium tamen tenet Herveus in 1. d. 3. q. 2. Ferrar. 1. cont. Gentes c. 12. Granado 1. p. tract. 2. d. 2. n. 6. P. Arriaga hic, d. 2. sect. 8. n. 67. & videtur sententia S. Thomæ in 1. d. 19. q. 2. a. 1. ad 1. & a. 2. in fine Corporis, & alibi.

IV. *Actualis existentia in Deo distingui aliquo modo per rationem potest ab ejus Essentia.*

Dico primò: actualis Existentiâ non est ita de formali conceptu Entitatis Divine, quin ab eâ distingui aliquo modo per intellectum possit, & Deus explicitè concipi, quamvis non explicitè concipiatur cum existentia actu exercitâ: ita Auctores proximè citati. Probatur Conclusio: nam secundum communem sententiam (quam etiam admittit P. Suarez tom. 1. Metaph. d. 2. sect. 1. & 2. qui tamen nobis hic maximè est oppositus) abstrahi potest unus conceptus Entis, Deo & creaturis communis, qui proinde conceptus non minùs de Deo, quam de creaturis, non existentibus tantum, sed etiam possibilibus est prædicabilis: & sicut dicitur, *Angelus est Ens, Sol est Ens, Antichristus est Ens, &c*: ita dicitur, *Deus est Ens*; in quo tamen prædicato non includitur actualis existentia, cum *Ens*, ut dixi, non minùs de rebus possibilibus prædicetur, quam de actualibus: Ergo *Ens*, seu Entitas de Deo dici potest, præscindendo ab actuali existentia.

V. *Deus concipi potest sine existentia non negati-*

Dices: Implicat contradictionem, Deum præsentare ut potentem existere, seu ut possibilem; Ergo Entitas Divina concipi nequit sine actuali existentia. Sed contra: Deus secundum omnes est

R. P. Compton Theol. Scholast. Tom. I.

proprissimè *Ens*; *Ens* autem idem est, quod potens seu aptum existere; Ergo conceptus potentis existere, secundum omnes competit Deo. Pro quo notandum, possibile, seu potens existere, duobus modis sumi, *negative*, & *præcise*: si sumatur *negative*, certum est Deo non competere, idem enim sonat ac possibile tantum, seu non habens existentiam, quod de Deo affirmare nefas est. Si verò sumatur possibile præcise, prout idem est ac non repugnans existere, nec affirmando scilicet de re aliqua existentiam, nec negando, qui est propriissimus conceptus *Entis*, hoc modo Deus est possibilis, seu non repugnans existere, in suo nimirum conceptu duo contradictoria non involvens: & hic, sicut in aliis, ab actu ad potentiam, hoc modo sumptam *valer consequentia*, *Est, seu existit, Ergo potest existere*: quo sensu indubitatum videtur, Deum esse possibilem: de quo plura dixi disp. 4. Metaphysicæ, sect. 1. n. 3. & 4. ubi ostendi, latius patere possibilem quam producibile.

ad se præcise vid.

Possibile sumitur duobus modis.

Dices secundò (quod valde urget P. Suarez loco supra citato) In Scriptura vocatur Deus *Qui est*, quem proinde Patres passim affirmant, rectè dici suum *Esse*; Ergo secundum Scripturam & Patres, Deus concipi nullo modo potest sine actuali existentia. Ceterum hoc, ut dixi, solum arguit, Deum necessariò existere, & existentiam ei singulari modo competere præ rebus creatis, quæ ita existunt ut possint non existere. Hoc, inquam, est quod à Scripturâ & Patribus asseritur, Deum scilicet essentialiter existere, nec instar creaturarum indifferentem esse ad existentem & non existentem. De subtili autem hac distinctione rationis, & quid per intellectum fieri possit, parum curabam.

VI.

Dicitur Scriptura, & Patrum non obstant, quominus Entitas Dei concipiatur sine actuali existentia.

Dices tertio: Ut concipiatur quis Dei Essentiam, concipere debet *Ens à se*; hoc autem quisquis concipit, actualem existentiam concipiat necesse est. Resp. *Ens à se* in conceptu suo formali non involvere existentiam exercitam, seu actu esse; solum namque dicit, esse essentialiter improductum, seu petere à nullo entitatem suam accipere, quod neutiquam est formaliter & directè existere, nec nisi per discursum, actualis inde existentia inferitur.

VII.

Ens à se concipi potest, non concepta existentia exercitâ.

Dico secundò: Quamvis Entitas Dei concipi aliquo modo possit sine existentia exercitâ, Essentia tamen & Existentiâ in Deo concipi nequeunt, ut duæ formalitates distinctæ, nec una objectivè ab alterâ præscindi. Ratio est: Essentia enim possibilis est posse eam existere, sicque in formalissimo conceptu possibilitatis involvitur existentia: esse enim aliquid possibile, seu posse esse, & posse existere, sunt planè idem, ut latius ostendi Disp. 5. Metaph. præsertim sectione secundâ: sicut etiam Essentia exercita est formalissimè existentia similiter exercita; Essentia autem non exercita, seu non existens, actu nihil est absolutum, sed solum conditionatum, de qua proinde affirmari non potest absolute *Esse*, sed solum conditionatè: nempe si esset non sequerentur duo contradictoria. Plura hæc de re dicta sunt Disp. 4. Metaph. sect. secundâ, dum de possibilitate rerum, quæ hic non sunt repetenda.

VIII.

Essentia & existentia in Deo non sunt duæ formalitates per intellectum distinguibiles.

Hinc cessat quod objicit P. Suarez prima Parte, libro primo, capite secundo, numero sexto. Si enim, inquit, intelligatur existentia distincta ab Essentia, hæc esse debet radix illius, & Existentiâ emanare aliquo modo ab Essentia; Ergo Essentia est aliqua ratione prior Existentiâ, ergo pro illo priori habet etiam existentiam: id enim omne à quo aliquid intelligitur emanare, intelligi debet ut ens actuale, & consequenter ut habens existentiam. Sed hæc obiectio eos tantum urget, qui

IX.

Nulla est inter Essentia & existentiam emanatio, aut resultantia.

TOMVS I. qui Essentiam & existentiam vel realiter, vel faltem tanquam duas formalitates à se invicem obiectivè distinguunt: in nostrâ autem sententiâ, qui numero præcedente negavimus eas esse huiusmodi formalitates, sed solum distingui secundum diversum modum rem planè eandem concipiendi, argumentum nullam habet vim.

X. Ex his ergo tandem infero, non dari in Deo ratione nostrâ compositionem ex Essentia & existentia. Ratio est, quia compositio est distinctorum unio: cum itaque, juxta proximè dicta, Essentia & Existentia tanquam duo prædicata non distinguantur (sicut *Iustitiam, Misericordiam, Intellectum, Voluntatem*, & alia Attributa, hac & præcedente Disputatione distingui vidimus, inter quæ proinde compositionem rationis admittendam esse dixi) inter hæc duo compositio per rationem statui nequit.

XI. Secunda compositio rationis, de qua hîc inquirimus utrùm in Deo reperiri possit, est ex *Genere & Differentia*. Video quidem Auctores plerumque refugere, ut hanc in Deo compositionem per intellectum admittant. Cum tamen Sectione præcedente, ex communi Theologorum sententiâ, ac Sancto Thomâ, & Sancto Augustino ostenderim compositionem per conceptus nostros Dei Simplicitati nihil officere, non video cur hæc etiam compositio per rationem in eo admitti non possit: maximè cum Disputatione quadragesima Logicæ probaverim solum prædicatum *Entis* esse Deo & creaturis analogum; reliqua verò, ut *Substantia, Viventis*, &c. à Deo & rebus creatis abstracta, esse univoca, quia ultimas differentias non transcendunt. Quod autem dicit P. Granado hîc Tract. secundo, disp. tertia, numero decimo-septimo, prædicata omnia, Deo & rebus creatis communia, esse analogâ propter summam eorum à Deo dependentiam, ostendi Disputatione illâ quadragesima Logicæ, sect. 7. non subsistere, sed solum transcendentiam constituere analogiam.

XII. Quare prædicatum *Substantia*, nisi sit quæstio de nomine, erit Genus respectu Dei, Angeli, Cœli, Solis, & aliarum substantiarum; ab his verò per prædicatum *A se*, & alia Deo propria distinguuntur. Utrùm autem Deus ponatur in prædicamento substantiæ dixi Disputatione sextâ Metaphysicæ, sect. secundâ.

SECTIO SEXTA.

Utrùm ante intellectus operationem, & à parte rei, detur inter prædicata divina, actualis aliqua distinctio.

I. QUÆSTIO procedit de prædicatis Dei intrinsicis absolutis, *Iustitia, Misericordia, Intellectu, Voluntate*, & similibus, non de Relationibus; de his quippe in Materîâ de Trinitate disputari à Theologis solet. Quod ergo in præsentî quarimus, est, utrùm Attributa illa positiua absoluta, adequatè Deo intrinseca, antè omnem intellectus operationem, vel à se invicem, vel ab Essentiâ distinguantur. Dixi *positiva*: Attributa enim siqua sint purè negativa, hæc inquam, negationes cum sint, necesse est à positiivâ Dei entitate realiter distingui. Dixi etiam *adequatè intrinseca*; perfectiones enim illæ quæ in denominationibus extrinsecis

sintæ sunt, ut *Domini, Creatoris, &c.* de quibus Sectione præcedente, num. 5. esto quoad id, quod dicunt in recto, entitatem scilicet divinam, idem sunt; quoad extrinsecum tamen illud, quod in obliquo connotant, actionem scilicet creativam, aut aliud huiusmodi, realiter distinguuntur.

Celebris ergo hac in parte est sententia Scoti in prima Dis. octava, quæst. quarta, quem discipuli ad unum omnes sequuntur, & mordicus defendunt. Dicunt ergo hi Auctores, Divina Attributa, & inter se, & ab Essentia, ante omnem intellectus operationem formaliter, & ex natura rei distingui. Quare, has & similes propositiones in Divinis admittebat Scotus: *Deitas non est sua Bonitas; non est sua sapientia ex natura rei, &c.* Unde ante omnem, inquit, intellectus operationem datur in Deo *entitas & entitas*, ita ut hæc formaliter, & ex natura rei, non sit illa. Ita etiam Bassolis in primo, Distinctione vigesima-secundâ, quæstione tertiâ, art. secundo, & quæstione quartâ, articulo secundo. Hugo Cavellus in primo, Distinctione octavâ, quæst. quarta. Faber ibid. Disputatione decima-nonâ & vigesima. Smising hîc, Tract. secundo, Disputatione primâ, quæstione secunda, & alii. De hac subtilissimâ Scoti sententiâ, prout eandem distinctionem in creatis statuit, latè disputavi in Logica Disputatione vigesima-secundâ, sectione secunda, & Disputatione vigesima-octava per totam.

Secunda & probabilior sententia affirmat nullam dari huiusmodi distinctionem, *sive formalem, sive ex natura rei, sive mediâ*, aut quo eam cunque nomine appellare libuerit; sed distinctionem omnem actualem, quæ ante intellectus operationem reperitur, esse realem. Ita reliqui propè omnes Theologi: Magister in primo, Distinctione octava. S. Thomas prima parte, quæstione tertia, articulo sexto, & in primo, Distinctione secunda, quæstione prima, articulo secundo & tertio, quem Thomistæ omnes sequuntur, Capreolus in primo, Distinctione octava, quæstione quarta, articulo primo, Cajet. de Ente & Essentia, quæstione duodecima Torres prima parte, quæstione vigesima-octava, articulo secundo, disputatione secunda. Valentia hîc, quæstione decima-tertia, part. tertia. Suarez hîc, libro primo, cap. decimo, & in Metaphysicâ disp. trigesima, sectione sexta: & libro quarto de Trin. cap. secundo, & quarto; Vasquez prima part. disp. centesima decima-secunda, & centesima vigesima, Granado Tract. 2. disp. 5. sect. 2. Fasolus quæst. 4. art. 2. dub. 12. Tannerus 1. part. disp. 2. quæst. 2. d. 2. P. Arriaga disputatione 41. sect. prima, & alii communiter.

Ut omittam quæ contra hanc sententiam dixi Disputatione vigesima-secunda Logicæ sectione secunda, & Disputatione vigesima-octava, ubi variis eam rationibus Philosophicis impugnavi: Inprimis videtur apertè contra communem Sanctorum Patrum auctoritatem, apud quos nihil frequentius, quàm inter hæc Attributa divina, in re, seu ante operationem intellectus, nullam admitti debere distinctionem, sed omnia esse perfectissimè unum.

Et ut pauca, ex infinitis, quæ afferri possunt, eorum testimonia attexam. Hoc clarè asserere videtur S. Augustinus, tum alibi, tum libro sexto de Trinitate capite septimo. Ubi sic habet: *Deus, inquit, multipliciter quidem dicitur, magnus, bonus, sapiens, verus, & quicquid aliud non indigne dici videtur, sed eadem magnitudo ejus est, quæ sapientia, & eadem bonitas, quæ sapientia & magnitudo, & eadem veritas, quæ illa omnia, &c.* Et tamen juxta hanc sententiam, contradictorium hujus dicti S. Augusti-

Quid censendum de prædicatis Dei devoti. nativis.

II. Scoti sententia dicitur Perfectiones formaliter, seu ex natura rei distinguuntur.

III. Præfertur sententia negans huiusmodi distinctionem ex natura rei.

IV. Hæc sententia videtur contra communem sensum Patrum.

V. S. Augustinus lib. 6. de Trin. c. 7. sem. 3. negat Attributa à partibus distingui.